

KATHOLIEK ONDERWIJS 2000 PLUS

Succesvolle start consultatieronde katholiek onderwijs

De consultatiecommissie kijkt met tevredenheid terug op de start van het bezinningsproces over de toekomst van het katholiek onderwijs. Ruim 800 deelnemers schreven zich in voor de regionale bijeenkomsten die in september-oktober op vijf plaatsen in het land (Amersfoort, Assen, Breda, Den Haag en Roermond) werden georganiseerd. Het enthousiasme van leerkrachten, docenten, districtskatecheten, ouders, schoolleiding, besturen en parochievertegenwoordigers bleek bijzonder groot. De zalen zaten dan ook bomvol en de organisatie zag zich zelfs genoodzaakt het aantal inschrijvingen te beperken en een wachtlijst aan te leggen. "De schaamte voor de eigen identiteit lijkt voorbij, je mag tegenwoordig weer katholiek zijn", klonk het dan ook overtuigend uit de mond van de bisschop Muskens tijdens de regionale bijeenkomst in Breda.

De consultatiecommissie werd ingesteld door de Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKSR) en het College van Bisschoppelijk Gedelegeerden (BG's), naar aanleiding van de jongste brief van de Nederlandse bisschoppen over de toekomst van katholiek onderwijs. De bisschoppen vragen in hun brief om een duidelijker profilering van de katholiciteit, die zich slechts 'low profile' manifesteert. "De consultatie is in hoge mate ook een inleefoefening van onze commissie in de onderwijswereld en van de mensen uit de verschillende geledingen in de onderwijswereld in elkaars opvattingen en gedachten. Voor die inleefoefening is het nodig dat we ons gaan realiseren in welke socio-culturele context in katholiek Nederland zich het onderwijs beweegt", aldus voorzitter Louis ter Steeg.

De commissie wil niet op voorhand vaststellen 'hoe de vlag er bij staat' en vindt het noodzakelijk enig idee te krijgen welke gedachten, opvattingen, emoties achter antwoorden schuil kunnen gaan. Daarom stuurde ze alle katholieke scholen aan het eind van het afgelopen schooljaar een brief. In deze brief werd scholen gevraagd gehoor te geven aan de oproep in de bisschoppelijke brief door een bijdrage te leveren aan het bezinningsproces over katholiek onderwijs en de toekomst. Een proces, waarin gezamenlijk wordt nagedacht over de inspiratie en idealen die we in het katholiek en interconfessioneel onderwijs levend willen houden voor de leerlingen, die in de toekomst aan de zorg van dat onderwijs worden toevertrouwd.

Brede raadpleging over een brede identiteit

De consultatiecommissie heeft een brede raadpleging over een brede identiteit, een brede opvatting van katholiciteit voor ogen, die zich niet beperkt tot de uitdrukkelijk godsdienstige en levensbeschouwelijke dimensie. Binnen de schoolgemeenschap is deze bezinning dan ook geen eenmanszaak, maar een opdracht aan alle betrokkenen: bestuur, schoolleiding, docenten, ouders en geloofsgemeenschap.

De raadpleging en activiteiten worden toegespitst op drie thema's: de toekomst van de leerlingen, de onderwijskundige en pedagogische visie, godsdienst en levensbeschouwing. Voorzitter Louis ter Steeg: "Deze thema's zijn onverbrekelijk met elkaar verbonden. Het gaat dus niet om een selectie van thema's; het gaat juist om het onderling verband van de thema's. Want onze zorg is dat er een knip zal worden aangebracht tussen de eerste twee en het derde thema. Dat zou jammer zijn, het zou ook niet stroken met de bedoeling van de bisschoppelijke brief. We willen dus geen smalle consultatie met een smalle identiteit, want dan vrezen we het gevaar dat het zout buiten de soep terecht komt."

Creatief met katholiek

Tijdens de vijf regionale bijeenkomsten lieten pabo-studenten zien, hoe levensbeschouwelijke educatie en het omgaan met identiteit bijvoorbeeld via werkstukken, interdenominatieve oriëntatie en fictieve sollicitatiegesprekken concrete gestalte krijgt. De werkstukken die zij in dit kader presenteerden, kenmerkten zich door een hoge mate van betrokkenheid en creativiteit: leskisten, feestenkalenders, ontdek-tassen enzovoort. Werkstukken ook, die niet zelden in aanmerking komen voor eervolle vermeldingen of in de prijzen vallen bij de jaarlijks door de BG's georganiseerde pabo-olympiade. Opvallend hierbij was de vrijwel vanzelfsprekende interreligieuze oriëntatie, die pabo-studenten bij leerprocessen van kinderen voor ogen hebben. Dat ook studenten in dit opzicht nog wel te leren hadden bleek, toen één van de studenten

Franciscus "als de grote dierenvriend die we kennen uit de bijbelse verhalen" kenschetste; hetgeen de zaal uiteraard niet onberoerd liet...

De bijeenkomsten werden telkens op superieure en onnavolgbare wijze afgesloten door poppenspeler Peter Vermaat met het verhaal van de dwaas, op zoek naar wat katholiek-zijn en katholiek onderwijs toch wel zouden kunnen betekenen.

De zuil is niet de ziel

Het is de bedoeling, dat alle reacties aan het eind van dit schooljaar worden gebundeld en aan de bisschoppen worden aangeboden. Deze bundeling moet belangrijk basismateriaal opleveren voor een visienota over katholiek onderwijs en de toekomst, die op basis hiervan zal worden opgesteld. De commissie is echter van mening, dat het proces belangrijker is dan het product. Ter Steeg: "De zuil is niet de ziel van katholiek onderwijs. De 'K' van katholiek onderwijs is niet dezelfde 'K' als die van het Koninkrijk Gods, waar Jezus van Nazaret over spreekt. Waar het wezenlijk om gaat is de evangelische inspiratie en bezieling: waardoor laat je je als katholieke school leiden, voor welke idealen wil je op komen, wat motiveert je en wat houdt je gaande?"

Hulpmiddelen voor gesprek

Om scholen en daarbinnen alle geledingen behulpzaam te zijn, ontwikkelde de commissie enkele hulpmiddelen die tijdens de regionale bijeenkomsten werden gepresenteerd: een videoband, een poster en een gespreksbrochure.

De videoband *Het hart van de school* zoomt op een drietal manieren in op katholiek onderwijs: de ruimte (hoe kun je aan een school zien dat deze katholiek is?), de relaties (hoe gaan leerlingen en docenten met elkaar om?) en de verhalen (hoe kun je als school een vertelgemeenschap zijn?). De videoband (met handleiding) is bedoeld om reflectie en discussie uit te lokken.

In de gespreksbrochure worden handreikingen gegeven om in kaart te brengen welke (toekomstige) idealen je als school nastreeft, hoe je dat concreet handen en voeten kunt geven en op welke manier dat iets te maken heeft met de katholieke traditie.

Een derde hulpmiddel is de poster met daarop een stelling; het witte vlak op de poster kan worden gebruikt voor reacties op de stelling.

De ontwikkelde producten zijn alle te bestellen bij het secretariaat van de consultatiecommissie (p/a ABKO, Postbus 82068, 2508 EB Den Haag, tel. (070) 356 81 00).